

SIĞINMA KAYDI VE TARAMASI

Varış anında vatansızlığın tespitini iyileştirmek

[Sorun nedir?](#)

[Cephe hattı mülteci görevlisi olarak ne yapabilirim?](#)

[Politika düzeyinde nelerin değişmesi gerekiyor?](#)

[Bu konu hakkında daha fazla bilgi ve ek kaynaklar](#)

SORUN NEDİR?

Vatansızlığı tespit etme ve vatansız bireyleri korumada yaşanan başarısızlık **kişileri tehlikeye düşürebilir** ve **ciddi insan hakları ihlallerine** neden olabilir. Örneğin:

- Suriye, Ukrayna ya da Myanmar gibi savaştan zarar görmüş ülkelerden gelen, nereden olduklarını kanıtlayamadıkları için doğrudan geçiş ya da sığınma amacıyla ülkelere giriş yapmaları engellenen vatansız bireyler; silahlı çatışmaya geri itilebilir ya da diğer mültecilere kıyasla daha tehlikeli yolculuklar yapmaya ve hayatlarını riske atmaya zorlanabilir.
- Vatansız olarak kaydedilmemiş vatansız bireyler, menşe ülkelerine ya da vatandaşı olmadıkları için bir önceki ikametlerine dönme imkânları olmasa dahi, kimlik tespiti ya da ihraç amacıyla haksız ve uzun süreli olarak alıkonulabilir.
- Kaydedilmemiş ya da koruma izni verilmemiş vatansız bireyler hayatta kalmak için kaçakçılık, zorlu çalışma şartları ve modern kölelik gibi sömürücü durumlara itilebilir.

CEPHE HATTI MÜLTECI GÖREVLİSİ OLARAK NE YAPABİLİRİM?

TKSA: Tanı, Kaydet, Sevk Et ve Araştır!

1. Vatansızlığı tanı

Herkesin bir uyruğu olduğunu veya her vatansız kişinin vatansız olduğunu bildiğini varsaymayın. Bazı kişilerin "uyruk" kavramını vatandaşlık olarak değil, etnik köken veya topluluk grubu olarak algılayabileceğinin farkında olun. Sığınmacı kaydı esnasında, vatansızlığın tespitine katkı sağlayacak ilgili sorular hassasiyetle sorulmalıdır. Örneğin:

- Menşe ülkeniz ya da herhangi bir ülkenin yetkili makamları sizi kendi vatandaşı olarak kabul ediyor mu?
- Ülkenizin vatandaşı olduğunuzu gösteren vatandaşlık belgesi ya da pasaport gibi herhangi bir kanıtınız var mı (veya hiç oldu mu)? Değilse, neden?
- Yetkili makamların vatandaş olarak tanımadığı bir gruba mı dahilsiniz?
- Ana vatanınızda çocuklar anneleri üzerinden vatandaşlık kazanabiliyor mu? Eğer hayırsa, babanız üzerinden veya başka bir şekilde vatandaşlık edindiniz mi?

Burada daha fazla soru bulabilirsiniz: [Vatansızlığı Tespit Etmek: Tarama soruları](#)

2. Vatansızlık durumunu ya da vatansızlık göstergelerini kaydedin

Bir kişinin vatansız olduğunu ya da buna dair göstergeleri taşıdığını tespit ederseniz ya da kişi vatansız olduğunu iddia ediyorsa, bu önemli bilgiyi kişiyle ilgili tüm belgelere kaydedin. Vatansızlığı veya belirtilerini doğru bir şekilde kaydedebilmenizi sağlayacak alan bulunmayan formlarda, bir kayıt olması için formun herhangi bir yerine bu konuda bir not düşün. Kişiyi bu konuda bilgilendirin ve gelecekte önemli olabileceğini belirtmeyi unutmayın. Aynı zamanda ilgili tüm belgelerin birer kopyasını dosyanızda saklayın.

Organizasyonunuzdan, ilgili formların vatansızlık risk/durumunun tam olarak kaydedilebileceği şekilde düzenlenmesini istemeniz de iyi olacaktır.

Tarama sırasında vatansız ya da vatansızlık riskine sahip olarak tanımlanan bireyler, vatansızlık durumlarına dair kapsamlı bir belirleme sürecinden geçmeleri ve uygun korumanın önerilmesi için işin ehli yetkili makamlara yönlendirilmelidirler. Ülkenizdeki vatansızlık belirleme prosedürleri ile ilgili daha fazla bilgi almak için [Vatansızlık Dizinimize](#) başvurun.

3. Kişileri uzman tavsiyesine, desteğine ve bilgisine sevk edin

Çalıştığınız ülkede vatansızlık ve uyruk konusunda uzmanlaşan kuruluşları belirleyin ve yardım edip edemeyeceklerini öğrenin. Bazı [üyelerimiz](#) yardımcı olabilir. Mülteci müdahale katılımcıları için [rehberimizi/posterimizi](#), mülteciler ve sığınmacılar için [kısa rehberimizi](#) indirin ve kullanın.

4. Vatansızlık konusunu araştırın.

Aşağıda daha fazla bilgi mevcut olmakla birlikte, web sitemizde çok daha fazla detay bulabilirsiniz (bağlantılar aşağıdadır). Buradan vatansızlık tespiti ve kaydı hakkında daha çok bilgi edinebilirsiniz:

- [EASO \(EUAA\) Kayıt Üzerine Uygulamalı Rehber: Uluslararası koruma için başvuru yapılması](#) (bakınız s. 39-42 'Vatansızlık')
- [Alıkonulan vatansız bireylerin tespit edilmesi ve korunması için geliştirilmiş UNHCR aracı](#)
- Forum réfugiés: [Fransa'da vatansızlık riski olan bireylerin tespiti, desteklenmesi ve yönlendirilmesine ilişkin kılavuz](#)

POLİTİKA DÜZEYİNDE NELERİN DEĞİŞMESİ GEREKİYOR?

Cephe hattı mülteci memurları, karşılaştıkları vatansız bireylerin hayatında büyük bir fark yaratabilir. Buna ek olarak sistematik seviyede de değişiklikler gerekmektedir, örneğin:

- Avrupa Birliği, ulusal yetkili makamlar ve diğer hizmet ve destek sağlayıcıları **vatansızlığı tanımak ve kaydetmekte kullanılan prosedürleri birbirine uyumlu hale getirmelidir**. Veri kategorileri net olarak tanımlanmalı ve standardize edilmelidir. 'Bilinmeyen uyruk' kategorisi sadece geçici süreyle ve mümkün olduğunca kısa süreli kullanılmalı ve Vatansızlık Belirleme Prosedürüne intikali tetiklemelidir. Kayıtlı vatandaşlık verilerini gözden geçirmek ve hataları düzeltmek için açıkça tanımlanmış prosedürler uygulamaya koyulmalıdır.
- Devletler; vatansızlığın doğru şekilde belirlenmesini sağlamak için iyi uygulamalar ve uluslararası normlar ile uyumlu, net intikal düzeneklerine sahip **vatansızlık belirleme prosedürlerini uygulamaya koymalıdır**.

- Avrupa Birliği ve ulusal yetkili makamlar; tercüman, kültür aracıları, avukatlar, sivil toplum kuruluşları ve topluluklarının **kayıt ve sınırı geçme aşamalarındaki insanlara sınırsız erişimi** olduğundan emin olmalıdır; bu sayede hareket haline de olan vatansız bireylere gerekli bilgi, destek ve öneriler sağlanabilir.
- Avrupa Birliği kuruluşları ve ulusal yetkili makamlar, cephe hattı **memurlarına eğitim ve vatansızlık ve milliyet sorunlarını anlamalarını sağlayacak araçlar temin etmelidir**. Düzenleyici makamlar, barolar ve sivil toplum kuruluşları, çalışan ve gönüllülerinin vatansızlıktan etkilenen bireylerle yaptıkları çalışmalarını destekleyecek bilgi, eğitim ve kaynaklara erişebilmesini sağlamalıdır.

BU KONU HAKKINDA DAHA FAZLA BILGI VE EK KAYNAKLAR

Vatansızlığın tespit edilememesi birçok soruna yol açabilir. Sığınma kayıt ve tarama prosedürlerinde, vatansız mültecilere menşe ülkeleri ya da dilleri baz alınarak hatalı bir uyruk "atanabilir". Kadınlar ve çocukların eş/baba ile aynı milliyete sahip olduğu varsayılabilir, bu da eşler ve çocukların vatansızlık durumunun gizli kalması ve dikkate alınmaması anlamına gelebilir. Diğer bazı durumlarda, vatansız bireylere menşe ülkelerinin milliyeti verilebilir, örneğin vatansız bir Suriyeli 'Suriyeli' olarak ya da Bidun halkından olan biri 'Kuveytli' ya da 'Iraklı' olarak kaydedilebilir. Bu ciddi sorunlara yol açabilir: örneğin, ana vatanlarındaki durumların daha iyiye girmesi durumunda mültecilerin o ülkeye dönmesi beklenebilir (şart koşullabilir). Kişiler vatansız olduğu halde yanlış bir uyruk tayin edilmişse, geri dönmeleri mümkün olmayabilir ve herhangi bir koruma hakları, oturum izinleri olmadan ev sahibi ülkede mahsur kalabilir veya alıkonulabilirler. Erken evrede vatansızlık atlanır ya da yanlış uyruk bilgisi kaydedilirse, bu durumu sonradan düzeltmek oldukça zor olabilir.

Vatansız bireylerin kendi vatansızlıklarını tespit etmemelerinin geçerli nedenleri olabilir. Bazı vatansız mülteciler vatansız olduklarının ya da bir vatandaşlıklarının olmamasının uluslararası koruma talepleri ile bağlantısının farkında olmayabilir ya da geçmiş ayrımcılık ve zulüm deneyimleri nedeniyle yetkili makamlara bu bilgiyi vermekten korkabilirler. Yetkili makamlar bu konuda anlayışlı olmalıdırlar ve iltica başvuru sahiplerine gerekirse uygun korumayı sağlamak amacıyla, olası vatansızlığı tartışabilmek için korkutucu olmayan birçok fırsat sunmaları gerekir.

Bazen kişiler 'bilinmeyen uyruk' veya 'vatansız' olarak kaydedilmekte, fakat onları uyruklarının doğru şekilde tespit edilmesini sağlayacak bir prosedüre yönlendirme konusunda hiçbir şey yapılmamaktadır. Bu durum ilerde büyük sorunlara yol açabilir.

Daha fazla bilgi edinin

[Avrupa Vatansızlık Ağı Vatansız Yolculuklar](#)

[Vatansızlık Dizini](#)

[UNHCR Vatansızlığa Son internet sayfası](#)

[UNHCR'nin Vatansızlık Üzerine Bireysel Çalışma Modülü](#) [Vatansızlık ve Sosyal Kapsayıcılık Enstitüsü](#) [Devletsiz](#)

[Vatansızlık ve Sosyal Kapsayıcılık Enstitüsünde](#) ya da [Melbourne Üniversitesinde](#) bir kursa [katılın](#)

Avrupa'daki organizasyonlar, eğitim fırsatları konusunda [ENS ile iletişime](#) geçebilirler. E-posta listemize/bültenimize [abone olabilir](#), bizi sosyal medyada) takip edebilir ve [Vatansız Yolculuklar kampanyasını destekleyebilirsiniz](#).

YUNAN POLISI, SURIYE'DE FILİSTİNLİ MÜLTECİLERİN OLDUĞUNU BİLMİYORDU... KUZAY AVRUPA'YA YOLCULUK YAPAN DİĞER SURIYELİLERİN AKSİNE MAKEDONYA SINIRINI GEÇMEME İZİN VERMEDİLER. BENİ SINIRDA TUTUYOR VE 'SADECE SURIYELİLER' DİYEREK GEÇMEME İZİN VERMİYORLARDI.

~ "MAZEN", 2015'TE SURIYE'DEN KAÇAN BİR FILİSTİNLİ

(MAZEN, YOLCULUĞUNUN DEVAMINI DAHA TEHLİKELİ YOLLAR ÜZERİNDEN YAPMAK ZORUNDA KALDI, ÇÜNKÜ VATANSIZLIĞI ANLAŞILMIYOR VE SURIYE'DEKİ SAVAŞTAN KAÇAN SURIYE VATANDAŞLARIYLA AYNI MUAMELEYİ GÖRMÜYORDU.)